

Een lectoraat – wat is dat?

Minor Vitale Bodem en NBV: Themadag Bodemverdichting

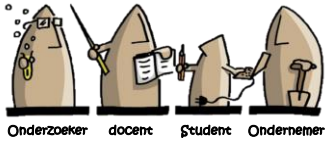
Gera van Os, Lector Duurzaam bodembeheer

AERES
HOGESCHOOL
DRONTEN

Lectoraat Duurzaam bodembeheer

- Context: een veranderende omgeving
- Rol van het lectoraat
- Projecten

Onderzoeker   docent   Student   Ondernemer

©Zwaarwater 2009

Noodzaak voor andere aanpak bodembeheer

Klimaatverandering:
Extreme buien

Regelgeving
waterkwaliteit

- Grote regionale verschillen
- Meer abiotische stress
- Minder meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen

Extreme droogte   Bodemverdichting   Bodemdaling   Verzilting

Nationale Programma Landbouwbodems

Alle Nederlandse landbouwbodems duurzaam beheerd in 2030

Aanpak stikstof
Niet alles kan overal

Beleidsopgaven
Deltaplan
Agrarisch Waterbeheer

EU Soil Strategy for 2030:
towards healthy soils for people and the planet

Bodemgebruik in Nederland

Meer dan 50% van het landoppervlak is in agrarisch beheer.

De overheid is afhankelijk van de inzet van agrariërs voor het behalen van de beleidsopgaven.

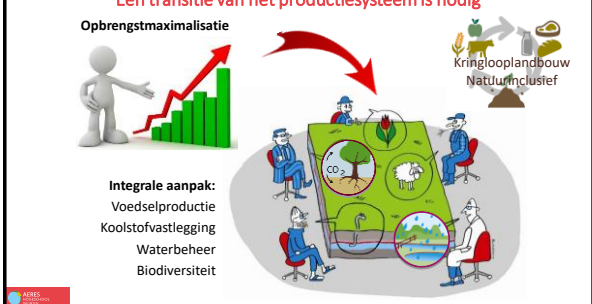
Bron: CBS, Kadaster.

Een transitie van het productiesysteem is nodig

Opbrengstmaximalisatie

Integrale aanpak:
Voedselproductie
Koolstofvastlegging
Waterbeheer
Biodiversiteit

Kringlooplandbouw
Natuurinclusief

Aan welke knoppen kan een boer draaien?

Organisch stof management

Gewasdiversiteit
Rustgewassen
Groenbemesters

Beregening

Akkerranden oeverbeplanting

Choice

Precisiestechnieken

Grondbewerking

Drainage

Integraal Bodemkwaliteitsplan

WAGENINGEN

Wat doet een lector?

Hoogleraar op HBO niveau*

Onafhankelijke expert

- 1. Kennisontwikkeling:**
  - Agenderen
  - Initiëren
  - Produceren (onderzoek)
- 2. Kennisdoorwerking:**
  - Delen
  - Overdracht
  - Borging
- 3. Verbinden:**
  - Kennisarena's
  - Stakeholders
  - Regio's

Spin in het web

* Wordt niet bekostigd uit onderwijsgeld

Rol van lectoraat Bodem

Wetenschappelijk onderzoek

GAP

- Uitrol en verbreding van bestaande kennis
- Maatwerk
- Extra dynamiek met studentenonderzoek
- Onafhankelijke expertise

Boeren, adviseurs, toeleveranciers

Het Bodemteam (Dronten, Almere)

Bundeling bodemkundige expertise: geologisch, geografisch, fysisch, chemisch en biologisch

2015

2024

SAMEN DE DIEPTE IN, HET BODEMTEAM

Doorlopende leerlijn over bodem: het Bodemprofiel

Leerjaar	Activiteit	Thema's
1	Kijken	Geologie Profielkuil
2	Doorgronden	Bodemanalyses Waterbeheer
3	Sturen	Rekentools, BOS-sen Smart farming technology Eenvoudig onderzoek
4	Verdiepen	Praktijkonderzoek

Koppeling aan projecten en praktijknetwerken

Omgaan met verandering...

"Education is not the learning of facts, but the training of the mind to think."
-Albert Einstein

Studenten en docenten samen aan de bak

Beoordeling bodemkwaliteit:

- Keuketafelgesprekken
- Profielkuilen
- Diverse (online) tools
- Handlingsperspectieven

Aansluiting bij:

- Regionale projecten
- Breed netwerk van kennisinstellingen, bedrijven en overheden

Actieplan Bodem & Water

WIKEMONDICHTER PLUVELEND

AERES HOGESCHOOL DRECHTEN

Soil Research Lab

ROYAL Eijkelkamp Meet the difference

Example op YouTube: <https://youtu.be/98aZLHlKo>

Soil Innovation Center

AERES HOGESCHOOL DRECHTEN

Provincie Friesland

Onderzoeks- en onderwijsprojecten

Onderzoek over:

- Bodemverdichting
- Organische stof en klimaat
- Bodemleven
- Veerkrachtige teeltsystemen

Onderwijsontwikkeling:

- Flip-the-classroom: serie 'De bodem van boven'
- Peek-app voor bodemexcursies
- Serious game: Soil Simulator

Leven Lang Ontwikkelen:

- Opleiding en accreditatie van
  - Bodemadviseurs
  - Bodemcoaches
- E-modules voor agrariërs
  - Basiskennis bodem (Bollenacademie)
  - Groenbesters (DAW)
  - Nature-based solutions (EU)

AERES HOGESCHOOL DRECHTEN

Cursusonderwijs (LLO) - Opleidingsplan

MESTSTOFFEN NEDERLAND

AERES HOGESCHOOL DRECHTEN

NPL-Werkgroep Kwaliteit bodem- en bemestingsadvies

Licentie	Doelgroep	Kennis-vererving	Resultaat	Aantal lesdagen
1 Basis	Agrarische ondernemers	- Feiten - Methodes - Principes	- Kritische gesprekspartner voor adviseur - Kent meerwaarde integrale aanpak	2
2 Bekwaam	Bodemcoach Erfbetreders	- Achtergronden - Verklaringen - Interpretaties	- Hanteert kapstok voor integrale afweging bij advisering	10
3 Expert	Bodemadviseurs	- Nieuwe ontwikkelingen bijhouden	- Opstellen perceel-specifieke, integrale adviezen voor duurzaam bodembeheer	25

AERES HOGESCHOOL DRECHTEN

Opleiding Bodemadviseurs

- Theorielessen: 10 themadagen
- Praktijk: 5 plenaire velddagen (transecten, praktijkpercelen)
- Schriftelijk theorie-examen
  - Praktijktraining in duo's: 10 percelen (regionaal)
  - Portfolio en uitgewerkte casus (bodemkwaliteitsplan)
  - Accreditatie: mondelinge verdediging casus

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Deltaplan Agrarisch Waterbeheer

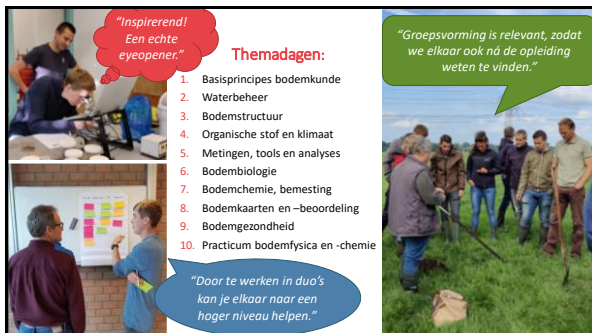
*"Inspirerend!
Een echte
eyeopener."*

Themadagen:

1. Basisprincipes bodemkunde
2. Waterbeheer
3. Bodemstructuur
4. Organische stof en klimaat
5. Metingen, tools en analyses
6. Bodembioïologie
7. Bodemchemie, bemesting
8. Bodemkaarten en -beoordeling
9. Bodemgezondheid
10. Practicum bodemfysica en -chemie

"Groepsvorming is relevant, zodat we elkaar ook ná de opleiding weten te vinden."

"Door te werken in duo's kan je elkaar naar een hoger niveau helpen."

Kennis, tools en ervaringen stromen terug naar het onderwijs

- Docentenschooling
- Actualisatie curriculum
- Online platform met lesmateriaal voor mbo en hbo
- Cursusonderwijs

